

Plan van aanpak 2025 – 2027

Invalshoek B: Reductie

CO₂-PRESTATIELADDER

Opgesteld door: Provincie Drenthe, Westerbrink 1, 9405BJ Assen

provincie **D**renthe

Dit document is goedgekeurd door de directie.

T: (0592) 36 55 55

I: <https://www.provincie.drenthe.nl/>

E: post@drenthe.nl

KvK nummer: 01179514

Datum: 23-10-2025

Versie: 2.0

Status: Definitief

Managementsamenvatting – Plan van Aanpak 2025–2027

Het Plan van Aanpak 2025-2027 vormt de strategische basis van het CO₂-managementsysteem van de provincie Drenthe (trede 1 van de CO₂-Prestatieladder). Het document concretiseert beleid, doelstellingen en maatregelen voor de komende drie jaar en sluit aan op de Trias Energetica: energievraag beperken, duurzame energie benutten en fossiele energie efficiënt gebruiken.

Aanleiding en context

Drenthe wil haar maatschappelijke verantwoordelijkheid versterken door structureel te werken aan energie- en emissiereductie. Dit plan bouwt voort op de CO₂-emissie-inventaris over 2024 en de Energiebeoordeling 2024.

Beleid en uitgangspunten

Het energie- en milieubeleid richt zich op continu verbeteren, wettelijke naleving, monitoring en structurele inbedding van duurzaamheid. De provincie borgt haar aanpak via de PDCA-cyclus.

Wettelijke kaders

Het plan beschrijft naleving van onder meer:

- de Regeling Bevordering Schone Wegvoertuigen (Rbsw);
- de rapportageplicht werkgebonden mobiliteit;
- de informatieplicht energiebesparing;
- de energielabelplicht kantoren;
- de EU-richtlijn Hernieuwbare Energie (RED II);
- en de toekomstige Gebouwautomatiserings- en Controlesysteem (GACS)-plicht.

Doelstellingen

Op basisjaar 2024 (800 fte, 240 ton CO₂) streeft Drenthe naar:

- 14,83% CO₂-reductie (0,045 ton per fte) in 2027;
- 13,54% energiereductie (17.144 MJ per fte) in 2027.

Maatregelen

Acht maatregelen vormen de kern van de uitvoeringsstrategie:

1. LED-vervanging provinciehuis
2. Optimalisatie klimaatinstallaties
3. Vergroening extern laden
4. Verdere verduurzaming wagenpark
5. Stimuleren van 'Het Nieuwe Rijden'
6. Beperking bedientijden bruggen/sluisinstallaties
7. Installatie PVT-panelen bij sluizen
8. Naleving beleid zakelijk reizen

De provincie positioneert zich als koploper binnen de sector: gasloos provinciehuis, groene stroom, zonnepanelen, elektrisch wagenpark en actief mobiliteitsbeleid.

Monitoring en borging

De voortgang wordt gemonitord via Energy Performance Indicators (ENPI's), gekoppeld aan specifieke energiebronnen of processen. Jaarlijks worden de resultaten verwerkt in het Voortgangsverslag en geëvalueerd in de Directiebeoordeling.

Conclusie

Het plan biedt een integraal raamwerk voor structurele reductie van energie- en CO₂-verbruik. Door integratie in beleid, processen en aanbestedingen legt de provincie de basis voor certificering en verdere professionalisering richting hogere treden van de CO₂-Prestatieladder.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting – Plan van Aanpak 2025–2027	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. Energiebeleid	6
3. Reductiedoelstellingen	10
4. Onderbouwing reductiedoelstellingen	18
5. Samenvatting	25
6. Bijlage 1: Maatregelenlijst	27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding van dit plan

Het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO: People – Planet - Prosperity) speelt een steeds belangrijkere rol binnen de provincie Drenthe. Om de verantwoordelijkheid ten aanzien van het milieu en de omgeving meer inhoud te geven, gebruiken wij de CO₂-prestatieladder als verbetermethodiek en zijn wij in 2025 gestart met de voorbereidingen voor een certificering voor de CO₂-prestatieladder; het huidige handboek (norm) is de versie 4.0. Hierbij kiezen wij voor een referentiebeschrijving volgens de ISO 50001:2018, (zie § 6.2, § 6.3, § 6.4, § 6.5, § 6.6, § 9.1 en § 10.1).

De inventaris van CO₂-emissies is voor de eerste maal uitgevoerd in 2025 over het jaar 2024. Dit plan is daarmee de 1^e versie van het plan van aanpak voor de periode 2025 – 2027. In dit Plan van Aanpak staat de Trias energetica centraal. Bij het bepalen van reductiemaatregelen worden zoveel mogelijk de drie stappen uit de Trias energetica gevolgd.

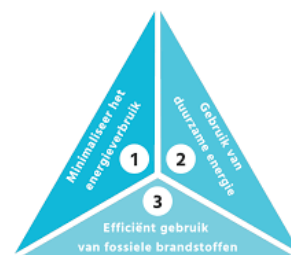
Trias energetica

Trias Energetica is de meest toegepaste strategie om energiebesparende maatregelen te nemen, zodat ze op een efficiënte manier samenwerken. Efficiënt in de zin van: zo duurzaam mogelijk, dus zo energiezuinig mogelijk en met zoveel mogelijk gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen. Maar ook in de zin van kosteneffectiviteit: er wordt meer energie bespaard per bestede euro.

Stap 1. Beperk de energievraag

Stap 2. Gebruik energie uit hernieuwbare bronnen

Stap 3. Gebruik eindige (fossiele) energiebronnen efficiënt

Wij zullen zoveel mogelijk werken volgens bovenstaand principe.

Ontwikkelingen in de maatschappij

In de maatschappij wordt steeds meer aandacht besteed aan energie en broeikasgassen. In het klimaatakkoord zijn gezamenlijk doelstellingen vastgelegd. De overheid heeft ook vastgelegd dat op 1 januari 2023 alle kantoorgebouwen minimaal label C moeten zijn en in 2030 label A. Daarnaast is de energietransitie in volle gang. Vanuit haar kennis, activiteiten en netwerk draagt de provincie bij aan deze ontwikkelingen en neemt haar verantwoordelijkheid waar zij zelf de CO₂-emissie kan beïnvloeden. Om dit concreet te maken zijn er reductiedoelstellingen bepaald voor de periode 2025-2027. Voor de CO₂-Prestatieladder voldoet het in dit document omschreven plan van aanpak minimaal aan de eisen met betrekking tot trede 1. De systemen borgen een gestructureerde aanpak van verbeteringen en reductie van CO₂-emissies in het bijzonder.

De eisen om het certificaat te behalen op deze trede zijn o.a. dat het bedrijf concrete ambities heeft om tot energiereductie te komen, met kwantitatieve reductiedoelstellingen die realistisch zijn.

1.2 Opbouw van dit plan

Dit rapport bouwt voort op het inzicht in de energiestromen en in het energieverbruik dat is ontstaan op basis van de CO₂-emissie-inventaris over 2024, op de energiebeoordeling, de SKAO maatregellijst en wensen van stakeholders.

Op basis van dit inzicht worden in dit plan achtereenvolgens beschreven:

- Het milieu- en energiebeleid
- Wettelijke verplichtingen
- Reductiedoelstellingen periode 2025-2027
- Relatieve positie en ambitieniveau
- Stuurcyclus
- Uitwerking van de reductiedoelstellingen en -maatregelen

2. Energiebeleid

Vanuit haar visie en betrokkenheid bij de maatschappij is de provincie Drenthe zich bewust van de milieu-impact van haar activiteiten en verplicht zij zich om op structurele wijze de milieueffecten waaronder het energieverbruik te verlagen en de energie-efficiency van haar processen te verbeteren. Zij is continu op zoek naar mogelijkheden om de milieubelasting te verminderen en de duurzame uitstraling te verbeteren.

Door het geïntegreerd toepassen van het integrale management gebaseerd op en gecertificeerd voor de CO₂ prestatieladder trede 1, is geborgd dat er een continue verbetercirkel is in relatie tot vermindering van het energieverbruik en de milieueffecten. Dit betekent dat we een proactief milieubeleid moeten voeren en datgene moeten gaan doen om te komen tot reductie van onze CO₂-emissies.

Inhoudelijk betekent dit dat wij op periodieke basis checken dat:

- 1) aan organisatorische en financiële voorwaarden worden voldaan;
- 2) energie- en CO₂-reductiemaatregelen zijn vastgesteld en medewerkers zijn hierbij betrokken;
- 3) verantwoordelijkheden zijn vastgelegd;
- 4) we compliant zijn met relevante wettelijke eisen en regelgeving op energiegebied;
- 5) het energieverbruik periodiek wordt gemeten en geanalyseerd;
- 6) energieprestaties worden gemonitord en geëvalueerd;
- 7) CO₂-reductiedoelstellingen op systematische wijze worden nagestreefd;
- 8) Doelstellingen inzake ondersteuning verduurzaming bij hun klanten wordt gerealiseerd.

2.1 Reductiedoelstellingen vastgelegd in beleid

In het kader van dit Plan van Aanpak zijn een aantal reductiedoelstellingen van belang om te benoemen. De volgende reductiedoelstellingen zijn vastgelegd in beleid bij ofwel de provincie Drenthe:

1. De provincie Drenthe heeft zich gecommitteerd aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van 2019. Oftewel: in 2030 een reductie van 49% CO₂ t.o.v. 1990 en in 2050 een reductie van 95% CO₂ t.o.v. 1990. De doelstelling is voor 2030 door het kabinet aangescherpt in de Klimaatwet naar 55% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 1990. Ter uitwerking van het Klimaatakkoord zijn er verschillende beleidskaders die van belang zijn in het kader van energiebeleid.
2. In het Vastgoedbeleid, in 2024 vastgesteld door Provinciale Staten, is afgesproken dat de gebouwen van de provincie Drenthe voldoen aan de wettelijke eisen vanuit de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) en het daaruit volgende Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). In het vastgoedbeleid is vastgesteld dat er bij verduurzaming van vastgoed de focus wordt gelegd op het terugdringen van gebouwgebonden energieverbruik. Dit verduurzamen gebeurt op natuurlijke momenten. Mocht het vanwege geldende doelstellingen nodig zijn hiervan af te wijken, dan kan hiervan worden afgeweken.
3. Volgend op het Vastgoedbeleid is in de Begroting van de provincie (2025) de doelstelling opgenomen dat gebouwen en terreinen bij voorkeur energieneutraal worden gemaakt.

Energieneutraal betekent in deze context dat de gebouwgebonden energie wordt opgewekt op locatie en dat het gebouw evenveel energie opwekt als het verbruikt.

2.2 Wettelijke verplichtingen

2.2.1 Regeling bevordering schone wegvoertuigen (Rbsw)

Voor alle aanbestedende diensten, zoals overheden waar de provincie Drenthe ook onder valt, geldt per 2 augustus 2021 de Regeling Bevordering Schone Wegvoertuigen (Rbsw). Deze komt voort uit de Clean Vehicles Directive van de Europese Richtlijn ter bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (2019/1161/EU). De regeling verplicht aanbestedende diensten om bij Europese aanbestedingen voor wegvoertuigen en diensten waarbij voertuigen worden ingezet, zoals vuilnisdienst, te voldoen aan een minimumpercentage schone en emissievrije voertuigen. Dit met als doel om de markt voor schone en energie efficiënte voertuigen door middel van publieke inkoop te bevorderen.

Onder de regeling valt de aanschaf, huur, huurkoop en lease van voertuigen, maar ook aanbestedingscontracten voor personenvervoer. Daarnaast vallen ook servicecontracten voor openbaarvervoersdiensten, diensten voor speciaal personenvervoer over land, personenvervoer zonder dienstregeling, diensten voor ophalen voor vuilnis, postvervoer over de weg, pakketvervoer, postbezorging en pakketbezorging onder de regeling. Van belang voor de provincie Drenthe is dat voertuigen voor het onderhoud voor wegen niet onder de regeling vallen.

Concreet betekent dit dat tussen 2 augustus 2021 en 31 december 2025:

Ten minste 38,5% van de te aanbesteden lichte voertuigen uit de categorieën M1, M2 en N1 minder dan 50 gram CO₂ mogen uitstoten per kilometer.

Ten minste 10% van de te aanbesteden zware voertuigen uit de categorieën N2 en N3 rijden op alternatieve brandstoffen, zoals elektriciteit, waterstof, biobrandstof, synthetische en paraffine houdende brandstoffen, LPG of aardgas.

Ten minste 45% schone bussen uit de categorie M3 waarvan minimaal 22,5% emissievrij, oftewel elektriciteit of waterstof.

Tussen 31 december 2025 en 31 december 2030 betekent dit dat:

Ten minste 38,5% van de te aanbesteden lichte voertuigen emissievrij zijn.

Ten minste 15% van de aan te besteden zware voertuigen rijden op alternatieve brandstoffen.

Ten minste 65% schone bussen waarvan minimaal 32,5% emissievrij.

Deze regeling is van toepassing op het eigen wagenpark van de provincie Drenthe. Hier wordt rekening mee gehouden door in de inkoop en aanbesteding van nieuwe wagens de eisen uit de regeling toe te passen als inkoopvoorwaarde. Daarnaast worden wagens geselecteerd op basis van het percentage zero emissie in het gehele wagenpark.

2.2.2 Rapportageverplichting werk gebonden personenmobiliteit

Werkgevers met 100 of meer werknemers moeten jaarlijks rapporteren over de CO₂-uitstoot van hun werkgebonden mobiliteit (dienstreizen en woon-werkverkeer). Dit betreft het type vervoermiddel, het aantal kilometers en het brandstofgebruik. De regeling helpt bij het monitoren van mobiliteit

gerelateerde CO₂-uitstoot en stimuleert werkgevers om duurzamer reisbeleid te voeren, zoals elektrificatie van het wagenpark en stimuleren van OV-gebruik. De regeling valt onder de Regeling werkgebonden personenmobiliteit (2023), gebaseerd op de Klimaatwet en het Klimaatakkoord.

De rapportageverplichting wordt ingevuld door in het personeelssysteem van de provincie Drenthe (YouForce) medewerkers te laten invullen hoe ze naar het werk reizen bij het maken van declaraties voor woon-werkverkeer. Hierover wordt jaarlijks gerapporteerd aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

2.2.3 Informatieplicht energiebesparing

Bedrijven met een jaarlijks verbruik van meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas zijn verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Dit dwingt organisaties om energieverstopping tegen te gaan en ondersteunt de nationale klimaatdoelen. Dit alles is vastgelegd in de Wet Milieubeheer, onder de Informatieplicht energiebesparing.

Aan de informatieplicht energiebesparing wordt invulling gegeven door de klimaatinstallaties te optimaliseren en energiebesparende maatregelen, zoals LED-verlichting door te voeren.

2.2.4 Energielabelplicht kantoren

Sinds 2023 moeten kantoorpanden groter dan 100 m² minimaal energielabel C hebben. Anders mogen ze niet meer als kantoor gebruikt worden, tenzij een uitzondering van toepassing is. Doel is het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het stimuleren van energie-efficiëntie. Deze afspraak is onderdeel van het Bouwbesluit 2012 en de Energielabelplicht voor kantoren.

Aan de Energielabelplicht kantoren is invulling gegeven, gezien zowel het provinciehuis als het kantoor van het OV-bureau een energielabel hebben.

2.2.5 Herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie (RED II) van de EU

De Europese Unie verplicht lidstaten om het aandeel hernieuwbare energie in de totale energieproductie te verhogen. Dit wordt geregeld via de Richtlijn Hernieuwbare Energie (Renewable Energy Directive - RED). De huidige versie, RED II, stelt dat in 2030 minimaal 42,5% van het energieverbruik uit hernieuwbare bronnen moet komen, met een streven naar 45%. De RED III, die naar verwachting in 2024-2025 wordt geïmplementeerd, scherpt deze doelstellingen verder aan en introduceert strengere eisen voor sectoren zoals industrie, transport en de gebouwde omgeving.

Voor organisaties als de provincie Drenthe betekent dit dat bij nieuwbouw, renovaties en bepaalde industrieprocessen hernieuwbare energiebronnen zoals zonne-energie, windenergie, biomassa of geothermie toegepast moeten worden. Overheden en bedrijven worden daarnaast gestimuleerd om duurzaam opgewekte energie in te kopen of op eigen locaties te produceren.

De richtlijn heeft als doel:

CO₂-uitstoot te verlagen door minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen.

Energiebesparing en efficiëntie te stimuleren in gebouwen en infrastructuur.

Leveringszekerheid te vergroten, zodat de EU minder afhankelijk wordt van externe energieleveranciers.

Bovenstaande is geborgd in de internationale wetgeving EU-Richtlijn Hernieuwbare Energie RED II 2018/2001/EU. Momenteel is de RED III in ontwikkeld, maar nog niet geïmplementeerd in nationale wetgeving. De Nederlandse vertaling landt in de Energiewet en Wet Milieubeheer.

Aan de RED II wordt invulling gegeven door de provincie Drenthe door de inkoop van groene stroom en gebruik van HVO100 brandstof.

2.2.6 Gebouwautomatiserings- en Controlesysteem (GACS) verplichting

In het Bouwbesluit zijn eisen opgenomen ten aanzien van GACs. Gebouwen met een verwarming- of airco-installatie vanaf 290kW nominaal vermogen moeten vanaf 2026 beschikken over een GACS dat voldoet aan de volgende eisen:

- De GACS moet het energieverbruik permanent controleren, bijhouden, analyseren en bijsturing mogelijk maken;
- DE GACS moet de energie-efficiëntie van het gebouw kunnen toetsen, rendementsverliezen van technische bouwsystemen opsporen, de beheerder van de technische installaties informeren over de mogelijkheden om de energie-efficiëntie te verbeteren;
- De GACS moet communicatie met verbonden technische bouwsystemen en andere apparaten in het gebouw mogelijk maken en interoperabel zijn met technische bouwsystemen van verschillende soorten eigendomstechnologieën, toestellen en fabrikanten.

Voor de provincie Drenthe geldt deze eis vanaf 1 januari 2026. De wijziging komt voort uit de tweede herziening van de Europese richtlijn Energieprestatie van Gebouwen EPDBD III.

Aan de GACS verplichting wordt door de beheerder Technische Installaties van het thema Interne Dienstverlening invulling gegeven. Op het moment van schrijven van dit Plan van Aanpak wordt de GACS geïmplementeerd, de verwachting is dat in november 2025 de eerste geautomatiseerde data beschikbaar is.

3. Reductiedoelstellingen

Op basis van de emissie-inventaris over 2024 zijn voor CO₂-uitstoot en energieverbruik reductiedoelstellingen opgesteld voor scope 1 en 2 en business travel uit scope 3 voor de periode 2025-2027. Het basisjaar is 2024, wat betekent dat de doelstellingen worden bepaald ten opzichte van 2024. De provincie Drenthe kiest ervoor om de CO₂-doelstelling en energiedoelstelling te relateren aan het aantal FTE. In 2024 bedroeg het aantal FTE in dienst bij de provincie Drenthe 643. Daarnaast waren er 30 FTE in dienst bij het OV-bureau Groningen Drenthe en 146 FTE bij Prolander. Gezien 35% van de reizigerskilometers wordt gemaakt in Drenthe, wordt voor het OV-bureau Groningen Drenthe gerekend met $35\% \times 30$ FTE, oftewel 11 FTE. Dit brengt het totaal aantal FTE wat in dienst is bij de organisaties die binnen de organisatorische grenzen vallen van de provincie Drenthe op 800 FTE. Zoals blijkt uit de Energiebeoordeling over 2024 bedroeg de totale CO₂-uitstoot van de provincie Drenthe in 2024 240 ton CO₂. Hieruit volgt een CO₂-intensiteitswaarde van 0,3 ton CO₂ per FTE.

3.1 CO₂-doelstelling

De provincie Drenthe wil komen tot een reductie op de totale CO₂-emissie met **14,83%** eind 2027 gerelateerd aan omvang van de organisatie (FTE) in 2024. Dat is een reductie van 0,045 ton CO₂ per FTE. De totale CO₂-emissiereductie is als volgt onderverdeeld over de verschillende scopes:

- Scope 1: directe emissies – 6,9% t.o.v. totale emissies in 2024
- Scope 2: indirecte emissies – 7,933% t.o.v. totale emissies in 2024
- Scope 3: business travel – geen doelstelling

3.2 Energiebesparings- en duurzame energiedoelstelling

De provincie Drenthe wil komen tot een reductie op het totale energieverbruik van **13,54%** eind 2027 gerelateerd aan omvang van de organisatie (FTE). Dat is een reductie van 17.144 MJ per FTE. De totale energiebesparing is als volgt onderverdeeld over de verschillende scopes:

- Scope 1: – 1,52% t.o.v. totale energieverbruik in 2024
- Scope 2: – 12,02% t.o.v. totale energieverbruik in 2024
- Scope 3: business travel – geen doelstelling

Bovenstaande reductiedoelstellingen worden behaald door het doorvoeren van de volgende acht maatregelen:

1. Provinciehuis over op LED-verlichting
2. Optimaliseren van klimaatinstallaties
3. Vergroenen van extern laden
4. Verdere verduurzaming van het wagenpark
5. Naleven Het Nieuwe Rijden
6. Het beperken van bedientijden van bruggen en sluizen
7. Installeren PVT panelen bij sluizen
8. Naleven beleid t.a.v. zakelijk reizen

De onderbouwing van de doelstellingen en de tussentijdse doelstellingen zijn beschreven in hoofdstuk 4.

3.3 Relatieve positie en ambitieniveau

Om de relatieve positie en het ambitieniveau te bepalen vergelijkt de provincie Drenthe zich met sectorgenoten. Hiervoor vergelijken wij ons met de provincie Groningen, provincie Gelderland en de provincie Zeeland, allen in het bezit van het CO₂-bewust Certificaat. De provincies zijn meegenomen, omdat dit vergelijkbare organisaties zijn met vergelijkbare activiteiten.

De provincie Groningen, provincie Gelderland en provincie Zeeland hebben de volgende doelstellingen in het kader van de CO₂-prestatieladder;

Provincie Groningen, gecertificeerd op trede 3 conform Handboek 3.1.

- Hoofddoelstelling: 100% CO₂-reductie van scope 1 en 2 emissies en zakelijk reizen in 2035.
- Scope 1 doelstelling: In 2030 is 100% van de lichte voertuigen emissieloos en zo veel mogelijk van de zware voertuigen.
- Scope 2 doelstelling: In 2028 is de gehele vastgoedportefeuille emissieloos en gasvrij. De energie die wij niet zelf opwekken wordt groen ingekocht.

Provincie Gelderland, gecertificeerd op trede 3 conform Handboek 3.1.

- Hoofddoelstelling: geen hoofddoelstelling, enkel een doelstelling per scope.
- Scope 1: In 2030 100% minder CO₂-uitstoot t.o.v. 2018
- Scope 2: In 2030 75% minder CO₂-uitstoot t.o.v. 2018

Provincie Zeeland, gecertificeerd op trede 3 conform handboek 3.1.

- Hoofddoelstelling: CO₂-reductie van 30% in 2026 t.o.v. 2021 en 15% energiereductie in 2026 t.o.v. 2021.
- Scope 1: in 2026 30% reductie t.o.v. 2021
- Scope 2: in 2026 40% reductie t.o.v. 2021
- Business travel: in 2026 15% reductie t.o.v. 2021

De maatregellijst van de provincie Drenthe is opgenomen in bijlage 1. Het is op dit moment lastig te bepalen hoe de intensiteitswaarde zich verhoudt tot de genoemde organisaties, omdat de genoemde organisaties gecertificeerd zijn volgens Handboek 3.1 van de CO₂-prestatieladder. Het publiceren van de maatregelen is nieuw voor handboek 4.0, waardoor een vergelijking op dit moment lastig is. De provincie Drenthe is voorloper in de overgang naar handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder. Bij een actualisatie van het Plan van Aanpak wordt het vergelijken van de intensiteitswaarde meegenomen zodra dit wél mogelijk is.

Op basis van de SKAO maatregellijst 2024 en de beoogde reductiemaatregelen worden de volgende hoeveelheid maatregelen van de verschillende categorieën genomen:

- 14 categorie A
- 16 categorie B
- 12 categorie C

Handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder vraagt om op basis van bovenstaande informatie te beschouwen of de organisatie zichzelf ziet als koploper, middenmoter of achterblijver. De provincie Drenthe beschouwt zichzelf als koploper. Ten eerste is één van de weinig provincies is die gecertificeerd wordt op de CO₂-prestatieladder. Ook zijn er al relatief veel reductiemaatregelen

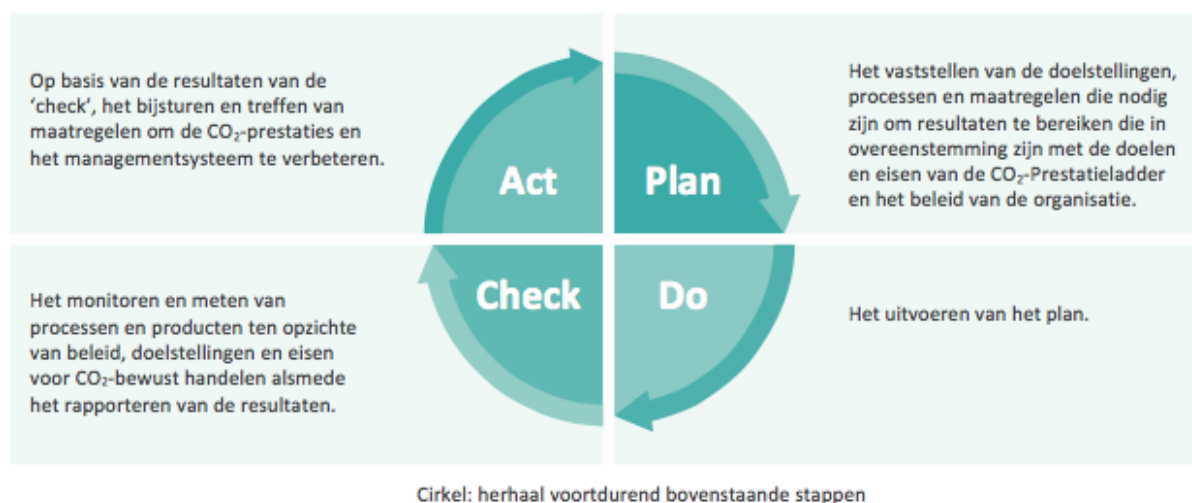
genomen, wat wordt onderstreept door het feit dat er al veel categorie B/C maatregelen zijn genomen. Daarnaast zijn de reductiedoelstellingen van de sectorgenoten al een aantal jaar geleden vastgesteld, waarbij de provincie Drenthe ondanks dat zij niet gecertificeerd was op de CO₂-prestatieladder wel gelijksoortige maatregelen heeft genomen in die jaren t.b.v. CO₂-reductie. Het kantoor van de provincie Drenthe is al geruime tijd gasloos, vindt er bij het vastgoed grootschalige energieopwekking plaats middels zonnepanelen, wordt ten allen tijden groene stroom afgenomen, worden medewerkers sterk gestimuleerd met het OV te reizen en vindt er sneller dan wettelijk bepaald een uitfasering van fossiele auto's plaats.

3.4 Monitoring, meten, analyseren en evalueren van energieën en het Energy Management System (EnMS)

Om de gestelde reductiedoelstellingen te kunnen realiseren is het monitoren, meten en analyseren van de gegevens een essentieel onderdeel om de effectiviteit van de reductie maatregelen te toetsen en daarmee het behalen van de reductie doelstellingen te halen en te borgen.

3.4.1. PDCA-cyclus

In het kader van de CO₂-prestatieladder wordt gewerkt volgens de methodiek van de PDCA- of Deming-cyclus, zie ook figuur 1. In figuur 1 wordt bondig uitgelegd welke activiteit per stap wordt uitgevoerd. De projectleider CO₂-prestatieladder is verantwoordelijk voor het doorlopen van de stuurcyclus en het up-to-date houden van alle documenten.

Figuur 1: illustratie van de PDCA-cyclus

In het kader van de PDCA-cyclus geeft tabel 1 weer welke activiteiten in welke fase van de cyclus worden doorlopen en welke documenten hierbij horen. Voor de verschillende sleutelpersonen en de rollen in het CO₂- en energiebeleid wordt verwezen naar het Communicatieplan.

Tabel 1: overzicht activiteiten en planning i.h.k.v. de PDCA-cyclus

PDCA fase	Activiteit	Document	Frequentie	Maand	Verantwoordelijke
Plan	Interne audit	Intern auditverslag	Jaarlijks	Oktober	Interne auditor
	Directiebeoordeling	Directiebeoordeling verslag	Jaarlijks	Oktober	Directie
	Externe audit		Jaarlijks	November	Certificerende Instelling
Do	Uitvoeren maatregelen en verdere acties		Continu		Projectleider CO2PL

Check	Controleren organisatorische grenzen	(Actualisatie) Afbakening organisatorische grenzen	Jaarlijks	Maart	Projectleider CO2PL
	Emissie-inventaris opstellen (CO2-footprint)	CO2-emissieinventaris	Jaarlijks	Maart/April	Projectleider CO2PL
	Trends beschrijven voor emissie inventaris	Factsheet	Jaarlijks	Maart/April	Projectleider CO2PL
	Voortgang maatregelen uit Plan van Aanpak controleren	Dashboard CO2-prestatieladder	Halfjaarlijks	Mei	Projectteam
	Effectiviteit communicatieplan controleren		Jaarlijks	Mei	Communicatiemedewerker
	Voortgangsverslag opstellen	Voortgangsverslag	Jaarlijks	Mei	Projectteam CO2PL
Act	Energiebeoordeling actualiseren	Energiebeoordeling	Jaarlijks	Juni	Projectteam CO2PL
	Communicatieplan actualiseren	Communicatieplan	Jaarlijks	Juni	Communicatiemedewerker
	Plan van Aanpak actualiseren	Plan van Aanpak	Jaarlijks	September	Projectleider CO2PL
	Datakwaliteitsmanagementplan actualiseren	Datakwaliteitsmanagementplan	Jaarlijks	September	Data-analist
	Herijken samenwerkingen	Samenwerkingsplan actualiseren	Jaarlijks	September	Projectleider CO2PL

Als onderdeel van de stuursysteem wordt jaarlijks de benodigde data verzameld om de emissie-inventaris en CO₂-footprint op te stellen. Deze vormt input voor de Energiebeoordeling, Voortgangsverslag, Plan van Aanpak, Communicatieplan, Datakwaliteitsmanagementplan, de Factsheet en verdere communicatie-uitingen, interne audit en de directiebeoordeling. De analyse wordt in eerste instantie uitgevoerd door de projectleiding van de CO₂-prestatieladder, ondersteund door de verdere sleutelpersonen, die ook de effectiviteit toetsen. Deze analyse wordt besproken met de directie die hiervan een samenvatting conform de eisen van handboek CO₂-prestatieladder versie 4.0 opneemt als documentatie.

3.4.2 Energy Performance Indicators

Binnen de ISO 50001 is de Energy Performance Indicator (ENPI) de kwantitatieve maat waarmee de energieprestatie van een organisatie, proces of installatie wordt gevolgd. Middels deze ENPI kan objectief worden aangetoond of maatregelen effect hebben, los van schommelingen in bijvoorbeeld gebruiksintensiteit van het wagenpark of weersinvloeden waardoor het gasverbruik hoger is.

Om de effectiviteit van onze energie- en CO₂-maatregelen aantoonbaar te maken, werken wij met ENPI's. Hiermee zorgen voor een meetbare prestatieverbetering, maken we resultaten vergelijkbaar in de tijd en sluiten we aan op de eisen van de CO₂-prestatieladder voor continue verbetering conform de PDCA-cyclus. In de Energiebeoordeling over 2024 is aangegeven hoe de verschillende energiestromen worden gemeten en welke variabelen van invloed zijn op het energieverbruik. Uit de Energiebeoordeling over 2024 is ook gebleken dat van belang zijnde variabelen niet altijd beschikbaar zijn en/of gemeten worden. Op basis van de Energiebeoordeling over 2024 en de genoemde variabelen per pijler, wordt hieronder weergegeven hoe elke maatregel middels een ENPI (getracht) meetbaar te worden gemonitord.

Provinciehuys over op LED-verlichting + optimaliseren van klimaatinstallaties

ENPI: kWh verbruik per m² bruto vloer oppervlakte per bedrijfsuur

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: kWh verlichting / (BVO in m² * bedrijfsuren)

Vergroenen van extern laden

ENPI: kg CO₂ per kWh extern laden

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: kg CO₂ extern laden / kWh extern laden.

Aanvullend wordt ook het aandeel groen geladen energie meegenomen.

Verdere verduurzaming van het wagenpark

ENPI: CO₂-intensiteit van het wagenpark per gereden kilometer

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: kg CO₂ wagenpark scope 1 / aantal km gereden per jaar.

Hetzelfde kan worden berekend voor het energieverbruik (MJ). Waar mogelijk wordt deze ENPI ook uitgesplitst per auto uit het wagenpark.

Naleven Het Nieuwe Rijden

ENPI: CO₂ per gereden kilometer.

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: kg CO₂ / aantal gereden km per jaar.

Het beperken van bedientijden van bruggen en sluizen

ENPI: kWh per bedienuur

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: totaal verbruik kWh bruggen en sluizen / bedienuren

Installeren PVT panelen bij sluizen

ENPI: netafname kWh per object per bedrijfsuur

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: totaal kWh netafname / bedrijfsuren.

Naleving beleid t.a.v. zakelijk reizen

ENPI: aandeel duurzame reismodality, berekend door het aantal reiskilometers met OV of fiets te delen door het totaal aantal zakelijke reiskilometers.

Als baseline geldt jaar 2024. De ENPI wordt als volgt berekend: aantal reiskilometers OV, fiets of digitaal / totaal aantal zakelijke reiskilometers *100.

Over bovenstaande ENPI's wordt jaarlijks gerapporteerd in het voortgangsverslag. Daarbij wordt alleen gerapporteerd indien een maatregel in het desbetreffende jaar is genomen, omdat pas dan de reductie kan worden verklaard door de genomen maatregel. Gezien er in 2025 geen maatregelen uit dit Plan van Aanpak worden doorgevoerd (zie ook hoofdstuk 4), worden de ENPI's vanaf jaar 2026 eens per kwartaal gemeten. Deze meting wordt uitgevoerd door de maatregel verantwoordelijke.

Gezien in 2025 gestart is met certificering op de CO₂-prestatieladder is dit een voorbereidend jaar op de maatregelen uit dit Plan van Aanpak die worden genomen. Om aan te tonen dat er voortgang is in het CO₂-managementsysteem zijn de genoemde ENPI's opgesteld. Voor 2025 zijn daarnaast mijlpalen opgesteld, zodat de voortgang kan worden aangetoond. Onderstaande tabel 2 geeft inzicht

hoe de voortgang van de maatregelen wordt gemeten, wat de ENPI is, hoe vaak er wordt gemeten en wat de bron is.

Tabel 2: meten voortgang maatregelen voorbereidingsjaar 2025

Maatregel	Leidende indicator 2025	Frequentie	Bron	Doelwaarde 2025
Provinciehuis volledig over op LED-verlichting	Start aanbesteding LED-vervanging	Elke 3 maand	Beheerder technische installaties	Starten aanbesteding
Klimaatssystemen optimaliseren	Herijking klimaatinstallaties afgerond	Halfjaar	Beheerder technische installaties	Inventarisatie mogelijkheden optimalisatie klimaatssystemen
Vergroenen extern laden	Oriëntatie op GVO-contracten voor externe laadlocaties	Elke 3 maand	Wagenparkbeheer	Inventarisatie van mogelijkheden gereed
Verder verduurzamen wagenpark	Afsluiten leaseovereenkomst	Elke 3 maand	Wagenparkbeheer	Leasovereenkomst is afgesloten
Het Nieuwe Rijden	Opzet en voorbereiding communicatie	Halfjaarlijks	Projectleider CO2PI & communicatieadviseur	Plan voor communicatie Het Nieuwe Rijden gereed
Slimme bediening sluizen en bruggen	Start onderzoek bedientijden	Halfjaarlijks	Beheer Wegen en Vaarwegen	Onderzoek gestart
PVT-panelen sluizen	Geen	Geen	Geen	Geen
Naleving zakelijk reisbeleid	Duidelijkheid over draagvlak beleid	Elke 3 maand	Directie	Besluit over communicatie rondom zakelijk reizen

3.4.3 Omgang met ENPI's in het kader van monitoring, meten, analyseren en evalueren

Voor iedere ENPI geldt 2024 als baseline. Dit sluit aan bij het feit dat 2024 het basisjaar is voor certificering op de CO₂-prestatieladder. Daarbij sluiten de ENPI's o.b.v. de maatregelen ook aan bij de significante emissiestromen, namelijk vastgoed, wagenpark en infrastructuur. Door per significante energieverbruikers aansluitende ENPI's te hanteren, zijn we in staat CO₂- en energiereductie gericht te monitoren en evalueren.

De kwartaalresultaten van de ENPI's worden besproken tijdens de overleggen de plaatsvinden i.h.k.v. kennisopbouw conform het Communicatieplan (hoofdstuk 2.2). De ENPI's leiden jaarlijks tot aanpassing van maatregelen of opnamen van nieuwe maatregelen in dit Plan van Aanpak.

3.5 Afwijkingen en corrigerende maatregelen

Handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder vraagt om continue verbetering van energie- en CO₂-prestaties door gestructureerd om te gaan met afwijkingen. Dit sluit aan bij de ISO 9001 en ISO

50001. Hierin wordt gevraagd dat organisaties actief reageren op afwijkingen, de onderliggende oorzaken analyseren, passende corrigerende maatregelen nemen en de effectiviteit toetsen. In overleg met de directie worden de gestelde doelstellingen bewaakt.

3.5.1 Omgang met calamiteiten binnen de provincie Drenthe

Binnen de provincie Drenthe wordt op verschillende onderwerpen al met de PDCA-cyclus gewerkt. Zo is er bijvoorbeeld een Bedrijf Calamiteiten Plan (BCP). In dit BCP wordt de bedrijf continuïteit van de provincie Drenthe beschreven ten tijden van een calamiteit. Kortgezegd komt het BCP op het volgende neer: er wordt een calamiteit gesignaleerd en gemeld, er wordt een procedure opgestart, de uitwijkfase volgt, vervolgens wordt een herstelfase ingezet, acties en nazorg worden bepaald en de uitgevoerde procedures worden geëvalueerd en aangepast.

Voor kleinere calamiteiten, zoals lekkage van koudemiddelen, is er geen vastgelegd protocol aanwezig. In principe wordt zo'n calamiteit gemeld bij bijvoorbeeld het Thema Interne Dienstverlening en wordt de calamiteit beschouwd. Vervolgens worden externe leveranciers ingeschakeld de calamiteit op te lossen en wordt deze gemeld aan de Arbo coördinator.

Bij milieudelicten op wegen komt er een melding bij thema Beheer Wegen en Vaarwegen. Een kantonier gaat ter plaatse om te bepalen of het veilig is om te benaderen. Vervolgens wordt door de coördinator calamiteiten de calamiteiten aannemer ingeschakeld en wordt de Omgevingsdienst ingeschakeld. Vervolgens wordt gekeken hoe het delict kan worden opgeruimd en worden eventueel monsters genomen voor sanering. Vervolgens wordt de calamiteit geëvalueerd.

Bovenstaande voorbeelden, het BCP, kleinere calamiteiten en milieudelicten, vormen de leidraad voor de omgang met afwijkingen in het kader van de CO₂-prestatieladder. Voor afwijken en corrigerende maatregelen wordt zoveel mogelijk de werkwijze gevolgd zoals die ook al als PDCA-cyclus aanwezig is binnen de provincie Drenthe. In hoofdstuk 3.5.2 t/m 3.5.4 wordt de omgang met afwijkingen en corrigerende maatregelen verder beschreven.

3.5.2 Definitie afwijkingen

De provincie Drenthe beschouwt de volgende constatering als afwijkingen:

- De prestaties voor de maatregelen uit dit Plan van Aanpak (hoofdstuk 4) en bijbehorende ENPI's (hoofdstuk 3.4) wijken af van de doelstelling;
- Een maatregel uit het Plan van Aanpak is niet (of onvoldoende) uitgevoerd;
- De vereisten uit het handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder worden niet nageleefd;
- Een proces of registratiesysteem functioneert niet conform afspraak, bijvoorbeeld het ontbreken van meetdata.

3.5.3 Werkwijze bij afwijkingen

Wanneer er een afwijking wordt vastgesteld, bijvoorbeeld tijdens de data-analyse, interne audit of directiebeoordeling, dan worden de volgende stappen doorlopen:

1. De afwijking wordt vastgelegd in het afwijkingen- en verbeterregister met minimaal de volgende gegevens: datum en bron constatering, omschrijving afwijking en tijdelijke

correctieve actie (indien nodig). De projectleider CO2-prestatieladder is verantwoordelijk voor het actueel houden van dit register.

2. Oorzaak analyseren. De projectleider CO2-prestatieladder voert samen met de verantwoordelijke medewerker een analyse uit, waarbij wordt onderzocht waarom een afwijking op is getreden. Hierbij wordt ook gekeken of vergelijkbare afwijkingen ergens anders kunnen optreden.
3. Corrigerende maatregel vaststellen. Er wordt een corrigerende maatregel vastgesteld om herhaling te voorkomen.
4. Implementatie en verificatie. De maatregel wordt ingevoerd. Daarnaast wordt deze ook geëvalueerd op effectiviteit. Een termijn hiervoor wordt afgesproken met de verantwoordelijke medewerker en de projectleider CO2-prestatieladder.
5. Rapportage en borging. Alle afwijkingen en corrigerende maatregelen worden halfjaarlijks besproken met de verantwoordelijke medewerkers/sleutelpersonen (zie Communicatieplan), jaarlijks geëvalueerd in de directiebeoordeling en waar nodig vastgelegd in de documentatie behorende bij de betreffende invalshoek.

Voor elke afwijking wordt een corrigerende maatregel binnen 3 maanden uitgevoerd indien er sprake is van een grote afwijking. Indien sprake is van een kleine afwijking, dan wordt de corrigerende maatregel voor de volgende audit doorgevoerd. De uitwerking van data-validatie, kwaliteitscontroles en verbeterprocessen is vastgelegd in het Datakwaliteitsmanagementplan.

3.5.4 Budget CO2-prestatieladder

De provincie Drenthe beseft dat er budget benodigd is voor haar ambitie en doelstellingen die zij zich heeft opgelegd bij het behalen van de CO₂-prestatieladder. Naast de benodigde tijd is de provincie Drenthe ook bereid om hiervoor de benodigde middelen vrij te maken vanuit de algemene begroting.

4. Onderbouwing reductiedoelstellingen

De provincie streeft naar het reduceren van haar CO₂-uitstoot met behulp van de systematiek van de CO₂-prestatieladder. Met de CO₂-prestatieladder wordt invulling gegeven aan de doelstellingen uit hoofdstuk 2 en 3 van dit Plan van Aanpak. De reductiedoelstellingen worden onderbouwd middels maatregelen, welke net als bij de energiebeoordeling in kaart worden gebracht op basis van vier pijlers: vastgoed, wagenpark, mobiliteit en infrastructuur

Voor het verduurzamen van de footprint van de eigen organisatie (scope 1 en 2) ligt de focus op de pijlers vastgoed, wagenpark en infrastructuur. Mobiliteit is verweven met deze pijlers en komt daarmee impliciet terug in de maatregelen behorende bij de pijlers gebouw, wagenpark en mobiliteit aangezien de activiteiten verweven zijn met de pijlers vastgoed, wagenpark en infrastructuur. Daarnaast zijn er wel maatregelen opgenomen voor mobiliteit, maar is hiervoor een reductiepercentage van 0% aangehouden voor zowel CO₂-uitstoot als energieverbruik.

Handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder vraagt om de acties en maatregelen te voorzien van een verwachting voor hun bijdrage aan CO₂-reductie, energiebesparing, inzet van duurzame energie en/of flexibiliteit in het energiesysteem. Met flexibiliteit in het energiesysteem wordt bedoeld *het vermogen om de elektrische productie of het elektrisch verbruik van een installatie of proces tijdelijk bij te regelen of op te slaan*. Per maatregel uit hoofdstuk 4.1 t/m 4.4 wordt een verwachting gegeven over de bijdrage aan CO₂-reductie, energiebesparing, inzet van duurzame energie en flexibiliteit in het energiesysteem. Ook wordt in hoofdstuk 4.7 stilgestaan bij maatregelen die wél bijdragen aan flexibiliteit in het energiesysteem, maar niet bijdragen aan CO₂-reductie of energiebesparing. Daarnaast vraagt het Handboek ook om de maatregelen aan verantwoordelijke personen te koppelen. Per maatregel wordt een verantwoordelijke functie benoemd, de gekoppelde persoon wordt niet gepubliceerd in dit Plan van Aanpak. Hiervoor is intern een lijst beschikbaar.

Conform Handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder, wordt het Plan van Aanpak jaarlijks gepubliceerd op de CO₂-prestatieladder pagina van de provincie Drenthe ([Provincie Drenthe als duurzame organisatie | Provincie Drenthe](#)).

De maatregelen in 4.1 zijn tot stand gekomen o.b.v. de Maatregelenlijst van de CO₂-prestatieladder, bijgevoegd als bijlage 1 en zijn een uitwerking op de voorgestelde maatregelen uit de Energiebeoordeling over 2024. Na het opstellen van de Energiebeoordeling zijn de verschillende mogelijke maatregelen afgewogen en besproken met interne belanghebbenden, waarvan de zeven maatregelen uit de hoofdstukken 4.1 tot en met 4.4 en hoofdstuk 4.7 het resultaat zijn.

4.1 Pijler vastgoed

Voor vastgoed liggen er vooral kansen in het terugdringen van het energieverbruik, minder in CO₂-reductie. Hieronder zijn twee maatregelen uitgewerkt ter terugdringing van het energieverbruik van vastgoed. Tabel 3 vat de CO₂-reductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen. Tabel 4 vat de energiereductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen.

Tabel 3: CO₂ reductiepotentieel maatregelen vastgoed

Maatregelen CO ₂ reductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Provinciehuus wordt helemaal led		0%	
Klimaatstelsiem optimalisatie			0%

Reductie CO₂-uitstoot cumulatief 2025-2027			0%
--	--	--	-----------

Tabel 4: energie reductiepotentieel maatregelen vastgoed

Maatregelen energiereductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Provinciehuis wordt helemaal led		-4,364%	
Klimaatstelsysteem optimalisatie			-0,171 %
Reductie energie cumulatief 2025-2027			-4,535%

4.1.1 Maatregel 1: Provinciehuis volledig over op LED-verlichting

Het vervangen van alle verlichting in het provinciehuis door LED-verlichting leidt tot een CO₂-reductie van 0%, omdat er al volledig groene stroom wordt ingekocht. Wél leidt het vervangen van de huidige verlichting door LED-verlichting tot een reductie van het energieverbruik over de gehele voetafdruk van de provincie met 4,364%. Het “verledden” van verlichting is een lopend proces, welke afgerond moet worden in 2026, en past binnen stap 1 van de Trias Energetica, het verminderen van de energievraag. Deze maatregel draagt bij aan de vermindering van scope 2 emissies. Verantwoordelijk voor het “verledden” van het provinciehuis is de beheerder Technische Installaties, thema Interne Dienstverlening. Deze maatregel draagt naar verwachting bij aan de flexibiliteit in het energiesysteem, gezien LED-verlichting de elektriciteitsafname van het net verlaagt.

4.1.2 Maatregel 2: Klimaatssystemen optimalisatie

Hoewel een groot deel van de klimaatssystemen is geoptimaliseerd, is het een lopend proces om de klimaatinstallaties te verbeteren. Het optimaliseren van klimaatssystemen leidt niet tot een reductie in CO₂-uitstoot. Wél leidt dit tot een kleine energiereductie, namelijk 0,171%. Het optimaliseren van klimaatssystemen past binnen stap 1 van de Trias Energetica, het verminderen van de energievraag en is een lopend proces tot en met 2027. Deze maatregel draagt bij aan de vermindering van scope 2 emissies. Verantwoordelijk voor het optimaliseren van klimaatssystemen is de beheerder Technische Installaties, thema Interne Dienstverlening. Deze maatregel draagt naar verwachting niet bij aan de flexibiliteit in het energiesysteem.

4.2 Pijler wagenpark

Binnen de provincie Drenthe biedt verduurzaming van het wagenpark de grootste reductiemogelijkheden. Deze mogelijkheden worden in de onderstaande tabel getoond. Tabel 5 vat de CO₂-reductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen. Tabel 6 vat de energiereductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen.

Tabel 5: CO₂reductiepotentieel maatregelen wagenpark

Maatregelen CO₂ reductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Vergroenen van extern laden			-5,13%
Verder verduurzamen wagenpark		-6,9%	
Naleven Het Nieuwe Rijden		0%	
Reductie CO₂-uitstoot cumulatief 2025-2027			-12,03%

Tabel 6: energie reductiepotentieel maatregelen wagenpark

Maatregelen MJ reductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Vergroenen van extern laden			0%

Verder verduurzamen wagenpark		-1,519%	
Naleven Het Nieuwe Rijden		0%	
Reductie energie cumulatief 2025-2027			-1,519%

4.2.1 Maatregel 3: vergroenen van extern laden

Het opladen van elektrische auto's van de provincie Drenthe vindt veelal plaats bij externe laadpalen. Waar de stroom bij laadpalen bij het provinciehuis groen is, is dit niet het geval op het moment dat gebruik wordt gemaakt van externe laadpalen. Ter reductie van de CO₂-uitstoot en het reduceren van energieverbruik wordt daarom als maatregelen het inkopen van groene GVO's voor extern laden meegenomen. Het vergroenen van extern laden leidt in 2026 tot een CO₂-reductie van 5,13%, waarbij het energieverbruik logischerwijs gelijk blijft. Deze maatregel draagt bij aan de vermindering van scope 2 emissies. Verantwoordelijk voor het vergroenen van extern laden is de beleidsmedewerker Interne Facilitaire Dienstverlening, thema Interne Dienstverlening. Deze maatregel draagt naar verwachting bij aan de flexibiliteit van het energiesysteem, namelijk door het afnemen van hernieuwbare elektriciteit op momenten van productie. Door gebruik te maken van energieleveranciers voor het opladen van auto's die beschikken over GVO's voor groene energie, wordt aantoonbaar hernieuwbare elektriciteit afgenomen.

4.2.2 Maatregel 4: verder verduurzamen wagenpark

Momenteel wordt door de provincie Drenthe al voldaan aan de Regeling bevordering schone wegvoertuigen (Rbsw). Op het moment dat een voertuig uit het wagenpark moet worden vervangen, wordt als maatregel genomen dat een voertuig zero emissie is. Op basis van het vervangingsschema van het wagenpark, leidt het verduurzamen van het wagenpark in 2026 tot een CO₂-reductie van 6,9% en een reductie van energie van 1,519%. Deze maatregel draagt bij aan de vermindering van scope 1 emissies. Verantwoordelijk voor het verder verduurzamen van het wagenpark zijn de beleidsmedewerker Interne Facilitaire Dienstverlening, thema Interne Dienstverlening en de beleidscoördinator Beheer Wegen en Vaarwegen, thema Beheer Wegen en Vaarwegen. Deze maatregel draagt mogelijk in negatieve zin bij aan de flexibiliteit in het energiesysteem, gezien het verhogen van het aantal elektrische auto's leidt tot een hogere elektriciteitsvraag.

4.2.3 Maatregel 5: naleven Het Nieuwe Rijden

Door toepassing van de maatregel Het Nieuwe Rijden kan 10 tot 30% brandstof worden bespaard. Tips behelzen het schakelen tussen 2000 en 2500 toeren naar een hogere versnelling, zoveel mogelijk met gelijkmatige snelheid rijden, anticiperen op overig verkeer, tijdig gas los laten, rustig accelereren en de banden goed op spanning houden. Deze maatregel kan bijdragen aan de vermindering van zowel scope 1 als scope 2 emissies. Gezien momenteel niet in te schatten is tot hoeveel CO₂-reductie en hoeveel energiebesparing de maatregel leidt, zijn deze voor beide op 0% gezet. Verantwoordelijk voor het naleven van Het Nieuwe Rijden is de projectleider CO₂-prestatieladder, gezien deze maatregel raakt aan verschillende thema's. Deze maatregel draagt mogelijk in positieve zin bij aan flexibiliteit in het energiesysteem, omdat de maatregel kan leiden tot het verbruik van minder kWh elektriciteit van elektrische auto's.

4.3 Pijler Infrastructuur

Ook voor de pijler infrastructuur zijn een paar maatregelen mogelijk die leiden tot een reductie in CO₂-uitstoot en energieverbruik. Hieronder zijn twee maatregelen uitgewerkt ter terugdringing van

het energieverbruik van infrastructuur. Tabel 7 vat de CO₂-reductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen. Tabel 8 vat de energiereductie die bewerkstelligd wordt met de maatregelen t.o.v. 2024 samen.

Tabel 7: CO₂ reductiepotentieel maatregelen infrastructuur

Maatregelen CO ₂ -reductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Slimme bediening sluizen en bruggen		-0,781%	
PVT-panelen sluis			-2,022%
Reductie CO₂-uitstoot cumulatief 2025-2027			2,803%

Tabel 8: energie reductiepotentieel maatregelen infrastructuur

Maatregelen energiereductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Slimme bediening sluizen en bruggen		-5,229%	
PVT-panelen sluis			-2,256%
Reductie energie cumulatief 2025-2027			-7,485%

4.3.1 Maatregel 5: slimme bediening sluizen en bruggen

Binnen de provincie Drenthe worden sluizen en bruggen op gezette tijden bediend. Een maatregel is om de bedientijden te beperken, zodat de sluizen en bruggen minder vaak open/dicht hoeven en energie wordt bespaard. Als onderdeel van de maatregel worden de bedientijden op werkdagen en zaterdag teruggebracht van 17.00 uur naar 16.00 uur en op zondag helemaal geen bediening. Daarnaast wordt er straks op alle dagen niet bediend tussen 12.00 uur en 13.00 uur. Deze maatregel leidt tot een CO₂-reductie van 0,781% in 2026 en een energiereductie van 5,229% in 2026, beide t.o.v. 2024. Deze maatregel draagt bij aan de vermindering van scope 2 emissies. Verantwoordelijk voor deze maatregel is de beleidscoördinator Beheer Wegen en Vaarwegen, thema Beheer Wegen en Vaarwegen. Deze maatregel draagt naar verwachting bij aan de flexibiliteit in het energiesysteem, omdat de bedienuren worden beperkt wat leidt tot een verlaging van de elektriciteitsafname van het net.

4.3.2 Maatregel 6: PVT panelen sluis

Om het energieverbruik van brug- en bedieningsgebouwen terug te dringen, kan voor de verwarming en voor het gebruik van elektriciteit opwek worden gecreëerd middels PVT panelen. Dit leidt tot een reductie in gas- en elektraverbruik. In 2027 leidt deze maatregel tot een CO₂-reductie van 2,022% en een energiereductie van 2,256%, beide t.o.v. 2024. Deze maatregel draagt bij aan vermindering van scope 2 emissies. Verantwoordelijk voor deze maatregel is de beleidscoördinator Beheer Wegen en Vaarwegen, thema Beheer Wegen en Vaarwegen. Deze maatregel draagt naar verwachting bij aan de flexibiliteit in het energiesysteem, omdat de energievraag op het net wordt verlaagd door eigen opwek.

4.4 Pijler mobiliteit

Voor de pijler mobiliteit is één maatregel opgenomen die mogelijk leidt tot een reductie in CO₂-uitstoot en energieverbruik. Van deze maatregel is geen tabel toegevoegd met daarin reductiecijfers voor CO₂-uitstoot en energieverbruik, omdat het resultaat van de maatregel niet meetbaar aan de voorkant is in te schatten.

4.4.1 Maatregel 8: naleving beleid t.a.v. zakelijk reizen

Zoals in de Energiebeoordeling benoemd heeft de provincie Drenthe beleid t.a.v. vlieg reizen, waarbij er niet mag worden gevlogen voor afstanden onder de 700 kilometer en waarbij er voor zakelijke dienst reizen waar mogelijk gebruik moet worden gemaakt van het OV. Er is echter ook

geconstateerd dat dit beleid niet altijd wordt nageleefd. Door te zorgen dat dit beleid beter wordt nageleefd door alle medewerkers, daalt mogelijk het energieverbruik en de CO₂-uitstoot. In 2026 leidt deze maatregel dan mogelijk wel tot CO₂- en energiereductie, maar in dit Plan van Aanpak is hiervoor een percentage van 0% opgenomen. Deze maatregel draagt bij aan vermindering van scope 3 emissies. Verantwoordelijk voor deze maatregel is de projectleider CO₂-prestatieladder. Deze maatregel draagt naar verwachting niet bij aan flexibiliteit in het energiesysteem.

4.5 Projecten met gunningsvoordeel

De provincie Drenthe heeft niet te maken met projecten met gunningsvoordeel.

4.6 Mogelijkheden toekomstige maatregelen

Bovenop de maatregelen genoemd in hoofdstuk 4.1 tot en met 4.4, zijn er nog andere mogelijkheden voor het reduceren van CO₂-uitstoot en energie. Deze maatregelen zijn (nog) geen onderdelen van het Plan van Aanpak 2025-2027, omdat deze of nog te onduidelijk zijn of er nog geen zekerheid is over de mogelijkheid tot het behalen van deze maatregelen. De maatregelen zijn aangedragen door medewerkers van de provincie Drenthe. Deze maatregelen worden wél verder onderzocht en kunnen geschiktheid bij de jaarlijkse actualisatie van het Plan van Aanpak 2025-2027 alsnog worden opgenomen of in het Plan van Aanpak voor de jaren na 2027. Het gaat om de volgende maatregelen:

- 1. Afnemen van groen gas i.p.v. grijs gas.** Hoewel er al groene energie wordt afgenomen (elektra) voor het vastgoed, worden de gebouwen die de provincie heeft, met name bedoeld voor Beheer Wegen en Vaarwegen zoals steunpunten, bruggen en sluizen verwarmd met “grijs” gas. De provincie Drenthe is voornemens deze maatregel bij een actualisatie van het Plan van Aanpak in 2026 op te nemen als maatregel voor 2027.
- 2. Duurzaamheidseisen externe chauffeursdiensten.** Een nieuw contract voor externe chauffeursdiensten is aanbesteed in 2025, waardoor hier geen eisen aan kunnen worden gesteld. Een nieuwe aanbesteding vindt plaats over vier jaar, waar mogelijk wél eisen kunnen worden gesteld.
- 3. Gasloos maken van gebouwen.** Hoewel het Provinciehuis gasloos is, hebben de steunpunten nog wel een gasaansluiting en heeft ook het OV-bureau Groningen Drenthe een gasaansluiting voor het kantoorgebouw. Gezien er mogelijk één centraal steunpunt komt, is het niet realistisch om deze maatregel op te nemen in het Plan van Aanpak 2025-2027, maar is het wel een maatregel waarvoor aandacht moet blijven. Daarnaast huurt het OV-Bureau Groningen Drenthe haar kantoorgebouw voor langere tijd, waardoor hier ook geen mogelijkheden zijn voor het gasloos maken van het kantoorgebouw.
- 4. Ter beschikking stellen areaal voor opwekking derden.** De ruimte voor opwekking door derden is beperkt, maar er zijn wel mogelijkheden om hier nog verder onderzoek naar te doen.
- 5. (Delen) van het Provinciehuis gesloten op rustige dagen en vakanties.** Om het energieverbruik van het kantoorgebouw van de provincie Drenthe terug te dringen, kan als maatregel worden genomen om (delen van) het Provinciehuis op bepaalde dagen te sluiten. Deze maatregel is in 2025 besproken, maar hier was geen draagvlak voor. Mogelijk dat hier in de toekomst wél mogelijkheden in zijn.
- 6. Campagne(s) voor zakelijke externe afspraken via Teams.** Om het aantal zakelijke kilometers terug te dringen kan er voor worden gekozen om via interne campagnes te

stimuleren dat zakelijke externe afspraken via Teams plaatsvinden. Ook liggen er mogelijkheden in het verduidelijken van regels omtrent zakelijk reizen.

7. **Plaatsen meer laadpalen bij provinciehuis.** Momenteel heeft het Provinciehuis 1 laadpaal per 20 parkeerplaatsen. Om elektrisch rijden van medewerkers te stimuleren kan het aantal laadpalen worden verhoogd tot 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen en een actieve rol worden genomen bij het optimaliseren van de energiehuishouding. Deze maatregel is in onderzoek, in de loop van 2026 wordt hier meer duidelijkheid over verwacht.
8. **Slimmer omgaan met energieverbruik door het uitschakelen van apparaten.** Apparaten die niet gebruikt worden moeten uitgeschakeld zijn en overbodige apparaten verwijderen, zoals de bureaulampen.

In de Energiebeoordeling over 2024 werden daarnaast per pijler (vastgoed, wagenpark, infrastructuur en mobiliteit) suggesties voor energiebesparende- en/of CO₂-reductiemaatregelen gegeven. Alle mogelijke maatregelen uit de Energiebeoordeling over 2024 zijn beschouwd bij het opstellen van dit Plan van Aanpak, maar niet alle mogelijke maatregelen zijn ook daadwerkelijk opgenomen in dit Plan van Aanpak, vanwege verschillende redenen. Verschillende maatregelen bleken bijvoorbeeld niet geschikt of zijn in de periode 2025-2027 onhaalbaar.

4.7 Maatregelen ten behoeve van flexibiliteit in het energiesysteem

In de Energiebeoordeling over basisjaar 2024 is ook een analyse van de potentiële rol van de Provincie Drenthe bij flexibiliteit in het energiesysteem opgenomen. Hierin zijn ook maatregelen beschreven die mogelijk bijdragen aan de flexibiliteit in het energiesysteem. De opgenomen maatregelen in de Energiebeoordeling over basisjaar 2024 zijn de installatie van slimme energiebeheersystemen, vraagsturing, het optimaliseren van zelfconsumptie, teruglevering beperken bij netcongestie, accu-opslag, laadpalen met bidirectionele functionaliteit, dynamische energietarieven benutten en slimme contracten met energieleveranciers.

In dit Plan van Aanpak is één maatregel opgenomen die tussen 2025 en 2027 wordt uitgevoerd in het kader van flexibiliteit in het energiesysteem.

4.7.1 Maatregel 1: installatie slimme laadpalen

Slimme laadpalen balanceren de beschikbare netcapaciteit en zorgen er dus voor dat bij pieken in de elektriciteitsvraag het vermogen van de laadpaal naar beneden wordt bijgesteld. De provincie Drenthe plaatst tot eind 2027 extra laadpalen, zodat wordt toegewerkt naar 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen en worden alle huidige laadpalen vervangen door slimme laadpalen. Voor deze maatregel is wel een grote onzekerheid: vanwege netcongestie is het plaatsen van extra laadpalen lastig, waarbij de uitbreiding ook afhankelijk is van wanneer de bestaande laadpalen worden vervangen door slimme laadpalen.

4.7.2 Mogelijke maatregelen die niet zijn uitgewerkt in dit Plan van Aanpak

De volgende maatregel(en) zijn wel in de voorbereiding van dit Plan van Aanpak besproken en worden bij een actualisatie mogelijk alsnog opgenomen:

- 1) Levering zonne-energie door zonnepark Assen Zuid. De provincie Drenthe heeft ongeveer 600 zonnepanelen op het dak van het provinciehuis liggen. Deze zijn in 2024/2025 vervangen

en vernieuwd. De opwerk van deze panelen is verre van voldoende om te voorzien in de eigen energiebehoefte. In Assen Zuid ligt een zonnepark met 6000 panelen, welke de energie niet kwijt kan vanwege netcongestie. Daarom wordt momenteel verkend of het voor de provincie Drenthe mogelijk is om deel te nemen aan een energiecoöperatie en stroom te laten leveren via het zonnepark in Assen Zuid.

- 2) Slimme energiebeheersystemen. In 2025 is ook een verkenning gestart naar de vervanging van het energiebeheersysteem. Er wordt nagedacht over een systeem wat slimmer is en bijvoorbeeld constant verwarmd, ook in het weekend, waardoor op maandag het provinciehuis niet vanaf een lagere temperatuur hoeft te worden opgestookt, waardoor energie bespaard wordt.

5. Samenvatting

De onderbouwing uit hoofdstuk 4 per maatregel leidt per pijler tot de CO₂- en energieverbruik reductie in tabel 9 en 10. In hoofdstuk 3 is een CO₂-reductie beschreven per scope. Tabel 11 bevat per maatregel de bijdrage aan de CO₂-reductie per scope. Daarnaast bevat tabel 12 per maatregel de bijdrage aan de energiebesparing per scope. Zoals genoemd in hoofdstuk 3 leiden de acht gepresenteerde maatregelen uit hoofdstuk 4 tot een CO₂-reductie van in totaal 14,83%, waarvan 6,9% binnen scope 1 en 7,933% binnen scope 2. Daarnaast leiden de maatregelen uit hoofdstuk 4 tot een energiebesparing van 1,519% binnen scope 1 en van 12,02% binnen scope 2. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat door verduurzaming van het wagenpark, oftewel elektrificatie van auto's, er waarschijnlijk een verplaatsing van CO₂-emissies en energieverbruik plaatsvindt van scope 1 naar scope 2. Hiermee is geen rekening gehouden in de gepresenteerde reductiecijfers.

Tabel 9: CO₂-besparing cumulatief per pijler

Doelstelling CO ₂ -uitstoot per pijler	2025	2026	2027
Vastgoed		0%	0%
Wagenpark		-6,9%	-12,03%
Infrastructuur		-0,781%	-2,803%
Mobiliteit		0%	0%
Totale CO₂-reductie		-7,68%	-14,83%

Tabel 10: energie reductiepotentieel cumulatief per pijler

Maatregelen energiereductie t.o.v. 2024	2025	2026	2027
Vastgoed		-4,364%	-4,535%
Wagenpark		-1,52%	-1,52%
Infrastructuur		-5,23%	-6,49%
Mobiliteit		0%	0%
Totale CO₂-reductie t.o.v. 2024		-11,11%	-13,54%

Tabel 11: CO₂- reductie per scope per maatregel eind 2027

Pijler & maatregel		Scope 1	Scope 2
Vastgoed	Provinciehuis wordt helemaal LED	0%	0%
	Klimaatinstallaties optimaliseren	0%	0%
Wagenpark	Vergroenen extern laden	0%	-5,13%
	Verder verduurzamen wagenpark	-6,9%	0%
	Naleven Het Nieuwe Rijden	0%	0%
Infrastructuur	Slimme bediening sluizen en bruggen	0%	-0,781%
	PVT panelen sluizen	0%	-2,022%
Mobiliteit	Naleven beleid t.a.v. zakelijk reizen	0%	0%
Totale CO₂-reductie t.o.v. 2024 per scope		-6,9%	-7,933%

Tabel 12: Energiereductie per scope per maatregel eind 2027

Pijler & maatregel	Scope 1	Scope 2
--------------------	---------	---------

Vastgoed	Provinciehuys wordt helemaal LED	0%	-4,364%
	Klimaatinstallaties optimaliseren	0%	-0,1711%
Wagenpark	Vergroenen extern laden	0%	0%
	Verder verduurzamen wagenpark	-1,519%	0%
	Naleven Het Nieuwe Rijden	0%	0%
Infrastructuur	Slimme bediening sluizen en bruggen	0%	-5,229%
	PVT panelen sluizen	0%	-2,256%
Mobiliteit	Naleven beleid t.a.v. zakelijk reizen	0%	0%
Totale CO₂-reductie t.o.v. 2024 per scope		-1,519%	-12,02%

6. Bijlage 1: Maatregelenlijst

Provincie Drenthe

Rapportage Maatregellijst CO2-Prestatieladder 2025

Overzicht maatregelen

Bedrijfshallen en -terreinen

LED-buitenverlichting		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	>50% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting	Geïmplementeerd op 01/2025 Meer dan 50% van verlichting op bijvoorbeeld steunpunten is LED, maar 100% nog niet.
Categorie B	100% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting	Niet ingevuld

Bedrijfsprocessen

Energiebesparingsmaatregelen met terugverdientijd minder dan 5 jaar		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	De organisatie heeft geïnventariseerd welke maatregelen een terugverdientijd van minder dan 5 jaar hebben en heeft die maatregelen geïmplementeerd, of heeft een plan om deze maatregelen door te voeren.	Geïmplementeerd op 01/2025 Lopende trajecten welke dit jaar no worden uitgevoerd op een natuurlijk moment. Hiervoor pakken we alle aanpassing op die voor onze installaties worden aangegeven om te vervangen in het rapport van ODD.
Categorie B	De organisatie heeft geïnventariseerd welke maatregelen een terugverdientijd van minder dan 5 jaar hebben en heeft al deze maatregelen geïmplementeerd.	Gepland voor 01/2026

Reductie of verduurzaming van verpakkingsmaterialen		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >5% verlaagd.	Niet ingevuld
Categorie B	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >10% verlaagd.	Niet ingevuld
Categorie C	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >25% verlaagd.	Niet ingevuld

Kantoren

Afspraken energieprestatie bij huur		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	Bij het afsluiten of wijzigen van huurcontracten voor kantoorruimte is verbetering van de energieprestatie van het gebouw onderdeel van de onderhandelingen.	Geïmplementeerd op 01/2025 Met name OV Bureau huurt kantoorpand. Volgens duurzaamheidsadviseur OV Bureau is verbetering van de energieprestatie onderdeel van de onderhandelingen. Categorie B en C staat nog niet gepland. Het is bijvoorbeeld nog geen onderdeel bij de huur van het projectbureau MM Bereikbaar.
Categorie B	Bij alle nieuwe huurcontracten worden afspraken gemaakt over de verbetering van de energieprestatie van het gebouw, bijvoorbeeld een bonus/malusafpraak ten opzichte van de vooraf afgesproken gebouwgebonden verwarmings- en koelenergie.	Niet ingevuld
Categorie C	Bij alle nieuwe huurcontracten wordt een huurprijs inclusief energie inclusief gekwantificeerde besparingsdoelstellingen bedongen, bijvoorbeeld in een GreenLease-overeenkomst.	Niet ingevuld

Beschikbaar maken laadpalen elektrische voertuigen		
Elektrificeren		
Categorie A	Minimaal 1 laadpaal per 20 parkeerplaatsen	Geïmplementeerd op 01/2025
Categorie B	Minimaal 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen	Niet ingevuld
Categorie C	Minimaal 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen + actieve rol bij optimaliseren energiehuishouding kantoor/elektriciteitsnetwerk	Niet ingevuld

Energieprestatie kantoren		
Integrale maatregel		
Categorie A	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is B of C.	Niet ingevuld
Categorie B	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is A.	Geïmplementeerd op 01/2025 Provinciehuis heeft veruit hoogste aantal m2 en A++ label. OV Bureau label C, maar veel minder vierkante meters en overig vastgoed heeft nog geen label maar heeft ook in vergelijking met provinciehuis in totaal veel minder m2. Daarom voor nu wel gekozen voor A.
Categorie C	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is beter dan A.	Niet ingevuld

Gasloze kantoren		
Integrale maatregel		
Categorie B	Minimaal 10% van alle kantoren is gasloos.	Niet ingevuld
Categorie C	Minimaal 50% van alle kantoren is gasloos.	Geïmplementeerd op 01/2025 Al meer dan 10 jaar geleden overgegaan op WKO.

Inkopen efficiënte hardware		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label of met een EPEAT registratie.	Niet ingevuld
Categorie B	Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen (indien beschikbaar) voor producten met het EPEAT Silver of Gold label.	Geïmplementeerd op 01/2025 Devices hebben Epeat Gold certificering bij aankoop, dus hoogst mogelijk.

Locatiekeuze bij openbaar vervoer		
Integrale maatregel		
Categorie A	Tenminste 25% gebouwoppervlak is gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Niet ingevuld
Categorie B	Tenminste 50% gebouwoppervlak is gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Geïmplementeerd op 01/2025 Kantoren van OV Bureau en provincie wel, maar op steunpunten zijn ook werkplekken, waarbij steunpunt Rogat en Schoonebeek niet binnen 500 meter van een bushalte liggen. Dit staat ook niet in de planning, gezien niet gepland staat op een bepaalde datum de steunpunten te verhuizen.
Categorie C	Alle kantoorlocaties zijn gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Niet ingevuld

Netbewust laden		
Netflexibiliteit		
Categorie A	Organisatie heeft voor minstens één locatie met laadpalen, netbewust laden ingevoerd.	Niet ingevuld
Categorie B	Organisatie heeft voor 25% van haar laadpalen, netbewust laden ingevoerd.	Niet ingevuld

Optimalisatie klimaatinstallaties		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie A	Bij alle kantoren die de afgelopen 5 jaar in gebruik zijn genomen is de klimaatinstallatie geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf.	Niet ingevuld
Categorie B	Bij minimaal 75% van alle kantoren wordt de klimaatinstallatie tenminste elke 5 jaar geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf.	Geïmplementeerd op 01/2025 Dit is een lopend proces om te verbeteren en waar aanwezig de achterstand in het verduurzamen te optimaliseren.

Toepassen energie efficiënte printers		
Activiteit efficiënter uitvoeren		
Categorie B	Pas standaard printers toe met een hoge energie-efficiency	Geïmplementeerd op 01/2025

Verwarming met groen gas

Duurzame energie

Categorie A	Tenminste 10% van het gas dat ingezet wordt is aantoonbaar groen gas	Niet ingevuld
Categorie B	Tenminste 20% van het gas dat ingezet wordt is aantoonbaar groen gas	Niet ingevuld
Categorie C	Tenminste 50% van het gas dat ingezet wordt is aantoonbaar groen gas	Niet ingevuld

Organisatie algemeen

CO2 bewustzijn beheerders en bestuurders van grote energiegebruikers

Integrale maatregel

Categorie A	De organisatie besteedt op ad-hoc basis aandacht aan CO2-bewustzijn en energiereductie, gericht op bestuurders en beheerders van grote energiegebruikers.	Niet ingevuld
Categorie B	De organisatie heeft monitoring van het energiegebruik en feedback over het gedrag ingericht voor alle individuele bestuurders/beheerders van grote energiegebruikers.	Niet ingevuld
Categorie C	De organisatie heeft een structureel, terugkerend bewustzijnsprogramma gericht op CO2-bewustzijn en energiereductie, inclusief monitoring en feedback aan alle individuele bestuurders/beheerders van grote energiegebruikers.	Niet ingevuld

Congestiemangement

Netflexibiliteit

Categorie C	Organisatie heeft voor minstens één aansluiting een congestiemanagement-regeling met de DSO afgesproken mbt het transport van elektriciteit.	Niet ingevuld
-------------	--	---------------

Doelstelling nul CO2-uitstoot in uiterlijk 2050.

Reductie doelstelling 2050

Categorie B	Organisatie heeft een nul CO2-doelstelling in uiterlijk 2050 en een uitvoeringspad met acties en maatregelen, voor scope 1, 2 en business travel.	Niet ingevuld
Categorie C	Organisatie heeft een nul CO2-doelstelling in uiterlijk 2050 en een uitvoeringspad met acties en maatregelen, voor scope 1, 2 en 3.	Niet ingevuld

Drukwerk met een lage CO2-Footprint

Drukwerk

Categorie B	Bij uitbesteding van drukwerk vraagt de organisatie naar de CO2-footprint van het drukwerk en om mogelijke alternatieven met een lagere CO2-footprint	Geïmplementeerd op 01/2025 Het meeste drukwerk wordt intern verzorgd door de grafische diensten van de provincie Drenthe. Voor extern drukwerk werken we met vaste leveranciers die diverse maatregelen nemen op het gebied van duurzaamheid en tijdens het bestelproces ook duurzame opties aanbieden aan klanten.
-------------	---	--

Dynamisch stroomcontracten (wisselende elektriciteitsprijzen maximaal op uurbasis)

Netflexibiliteit

Categorie A	Organisatie heeft voor minstens één aansluiting met een dynamisch stroomcontract afgesloten en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Niet ingevuld
Categorie B	Organisatie heeft voor 25% van haar totaal elektriciteitsverbruik dynamische stroomcontracten afgesloten en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Niet ingevuld
Categorie C	Organisatie heeft voor haar gehele elektriciteitsverbruik dynamische stroomcontracten afgesloten en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Geïmplementeerd op 01/2025

Eigen productie duurzame brandstof

Duurzame energie

Categorie B	Organisatie produceert duurzame brandstof in pilot, of kleine schaal	Niet ingevuld
Categorie C	Organisatie produceert duurzame brandstof en dekt daarmee tenminste 50% van de eigen brandstofbehoefte	Niet ingevuld

Eigen productie duurzame elektriciteit

Duurzame energie

Categorie A	Het elektriciteitsgebruik wordt voor 5% tot 25% gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Niet ingevuld
Categorie B	Minstens 25% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Niet ingevuld
Categorie C	Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Geïmplementeerd op 01/2024 In 2023 hadden we opwek van 51 mw zonnepanelen. Voor 2024 wordt nog uitgezocht, maar daarom hier al wel vast op geïmplementeerd gezet. Ook omdat we groene energiecontracten hebben op basis van stroom nederlandse groene energie.

Hanteren interne CO2-prijs of energieprijs voor energie gerelateerde investeringen

Integrale maatregel

Categorie C	Bedrijf hanteert bij investeringsbeslissingen een interne CO2-prijs, hoger dan de ETS prijs; een energieprijs die hoger ligt dan de marktprijs.	Niet ingevuld
-------------	---	---------------

Hogere reiskostenvergoeding voor emissieloos woon-werk verkeer.

Integrale maatregel

Categorie A	Organisatie biedt een reiskostenvergoeding voor gebruik van fiets. vergelijkbaar met vergoeding van autokilometers	Niet ingevuld
Categorie B	Organisatie biedt een hogere (netto) reiskostenvergoeding voor gebruik van fiets die hoger is dan de vergoeding voor autokilometers.	Geïmplementeerd op 09/2024

Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met nationale GVO's

Duurzame energie

Categorie A	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie B	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties én mobiliteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	Niet ingevuld
Categorie C	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties, mobiliteit en tijdelijke locaties is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	Niet ingevuld

Inzicht in vermeden CO2 als gevolg van de verwerking van afvalstromen

Integrale maatregel

Categorie A	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor minimaal 80% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	Niet ingevuld
Categorie B	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor 100% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	Niet ingevuld
Categorie C	Bedrijf verbetert haar inzicht in vermeden ketenemissies van haar afvalstromen door aantoonbaar jaarlijks onderdelen van de meest materiële ketens nauwkeuriger te rapporteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van emissiefactoren op basis van eigen metingen of specifieke emissiefactoren aangeleverd door ketenpartners.	Geïmplementeerd op 01/2025

Levering duurzame energie (tbv derden) anders dan duurzame elektriciteit

Duurzame energie

Categorie B	Levering duurzame energie aan derden in pilot of kleine schaal	Niet ingevuld
Categorie C	Levering van een hoeveelheid zelf opgewekte of geproduceerde duurzame energie aan derden waardoor bij deze derden CO2-emissies worden vermeden met een substantiële omvang (tenminste 10% van de footprint (scope 1 en 2) van de gecertificeerde organisatie).	Niet ingevuld

Opwekking duurzame energie faciliteren (tbv derden)

Duurzame energie

Categorie B	Ter beschikking stellen van daken of areaal voor opwekking van duurzame energie onder verantwoordelijkheid van een derde partij	Niet ingevuld
-------------	---	---------------

Opwekking hernieuwbare elektriciteit (eigendom) op vaste locaties

Duurzame energie

Categorie A	Het elektriciteitsgebruik wordt voor 5% tot 25% gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Niet ingevuld
Categorie B	Minstens 25% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Niet ingevuld
Categorie C	Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Geïmplementeerd op 01/2024

Opwekking hernieuwbare elektriciteit (via PPA)

Duurzame energie

Categorie A	Minstens 25% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	Niet ingevuld
Categorie B	Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	Niet ingevuld
Categorie C	100% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	Niet ingevuld

Organisatie biedt vrijkomende componenten aan voor hergebruik.

Circulariteit

Categorie A	Organisatie onderzoekt incidenteel welke componenten vrijkomen en biedt deze actief aan voor hergebruik.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie B	Organisatie onderzoekt bij 50% van bouwwerken welke componenten vrijkomen en biedt deze actief aan voor hergebruik.	Niet ingevuld
Categorie C	Organisatie onderzoekt bij alle bouwwerken welke componenten vrijkomen en biedt deze actief aan voor hergebruik	Niet ingevuld

Organisatie biedt vrijkomend materiaal aan voor recycling.

Circulariteit

Categorie A	Organisatie verkoopt op structurele basis een secundair materiaal dat zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt is als grondstof in productieprocessen.	Niet ingevuld
Categorie B	Organisatie verkoopt op structurele basis meerdere secundaire materialen die zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt zijn als grondstof in productieprocessen.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie C	Organisatie heeft jaarlijks overleg met de belangrijkste afnemende én aanleverende ketenpartners van deze secundaire materialen over verbetering van kwaliteit van het materiaal met het oog op up-cycling.	Niet ingevuld

Organisatie gebruikt criteria obv embedded carbon of CO2 -uitstoot over de levenscyclus bij het ontwikkelen en beoordelen van ontwerpen om de CO2-impact van producten of bouwwerken te beperken

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt incidenteel toegepast bij specifieke producten of bouwwerken	Niet ingevuld
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de producten of bouwwerken	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle producten of bouwwerken	Geïmplementeerd op 01/2025

Organisatie gebruikt criteria obv embedded carbon of CO2 -uitstoot over de levenscyclus om de CO2-impact van inkoop van materialen, diensten en producten te beperken

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt incidenteel toegepast bij inkoop van specifieke materialen, diensten of producten	Geïmplementeerd op 01/2025
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de materialen, diensten en producten die worden ingekocht.	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle inkoop van materialen, diensten en producten	Niet ingevuld

Organisatie gebruikt criteria obv embedded carbon of CO2-uitstoot over de levenscyclus om de CO2-impact van uitbesteding van werken te beperken

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt incidenteel toegepast bij uitbesteding van werken	Niet ingevuld
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de werken die worden uitbesteed	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle uitbesteding van werken	Geïmplementeerd op 01/2024

Organisatie hanteert criteria om reis-en/of transport-afstanden te beperken bij inkoop van materialen, diensten en producten

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt alleen toegepast bij inkoop van specifieke materialen, diensten of producten	Geïmplementeerd op 01/2025
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de materialen, diensten en producten die worden ingekocht.	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle inkoop van materialen, diensten of producten	Niet ingevuld

Organisatie maakt toekomstig hergebruik van materialen en componenten mogelijk.

Circulariteit

Categorie B	Organisatie heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn voor toekomstig hergebruik van materialen en componenten en neemt aantoonbaar maatregelen om deze belemmeringen weg te nemen.	Niet ingevuld
-------------	--	---------------

Organisatie past recycled materiaal en gebruikte componenten toe in producten en bouwwerken.

Circulariteit

Categorie B	Organisatie heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn voor toepassing van recycled materiaal en gebruikte componenten en neemt aantoonbaar maatregelen om deze belemmeringen weg te nemen.	Geïmplementeerd op 01/2024
-------------	---	----------------------------

Organisatie stelt eisen aan de CO2-uitstoot van binnenvaartschepen (aankoop of lease)

Integrale maatregel

Categorie A	Bij aanschaf nieuwe schepen wordt een CO2-limiet gehanteerd van 795 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld
Categorie B	Bij aanschaf nieuwe schepen wordt een CO2-limiet gehanteerd van 530 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld
Categorie C	Bij aanschaf nieuwe schepen wordt een CO2-limiet gehanteerd van 265 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld

Organisatie stelt eisen aan de CO2-uitstoot van binnenvaartschepen (inhuur of op contractbasis)

Integrale maatregel

Categorie A	Bij het sluiten van een contract voor de inzet van een schip wordt een CO2-limiet gehanteerd van max. 795 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld
Categorie B	Bij het sluiten van een contract voor de inzet van een schip wordt een CO2-limiet gehanteerd van max. 530 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld
Categorie C	Bij het sluiten van een contract voor de inzet van een schip wordt een CO2-limiet gehanteerd van max. 265 gr CO2 per kWh	Niet ingevuld

Organisatie vraagt een CO2-management-systeem van contractpartners bij uitbesteding van werken.

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt alleen toegepast bij uitbesteding van specifieke werken.	Niet ingevuld
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de opdrachten/werken die worden uitbesteed.	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle uitbesteding van werken.	Geïmplementeerd op 01/2024

Organisatie vraagt een CO2-management-systeem van leverancier bij inkoop van materialen, diensten en producten.

Integrale maatregel

Categorie A	Maatregel wordt alleen toegepast bij inkoop van specifieke materialen, diensten of producten.	Geïmplementeerd op 01/2025
Categorie B	Maatregel wordt toegepast bij 50% van de materialen, diensten en producten die worden ingekocht.	Niet ingevuld
Categorie C	Maatregel wordt toegepast bij alle inkoop van materialen, diensten of producten.	Niet ingevuld

Sturen op gelijktijdigheid van elektriciteitsvraag en aanbod

Duurzame energie

Categorie C	Organisatie heeft (pilot-)project om vraag en aanbod van duurzaam opgewekte elektriciteit op elkaar af te stemmen	Niet ingevuld
-------------	---	---------------

PVT panelen bij sluizen

Toepassen duurzame energie - Eigen maatregel

Toepassen eigen opgewekte energie voor verwarming	Gepland 12/2027
---	-----------------

Slimme bediening sluizen en bruggen

Activiteit beperken - Eigen maatregel

Beperken van bedientijden voor bruggen en sluizen	Gepland 12/2027
---	-----------------

Overheden

Beleid toepassing MVI-criteria in aanbestedingen

Algemeen

Categorie A	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Basis'.	Geïmplementeerd op 01/2025 Onbekend bij inkoop dat er bij MVI onderscheid wordt gemaakt in ambitieniveaus. MVI is wel onderdeel van ons beleid, daarom gekozen voor basis.
Categorie B	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Significant'.	Niet ingevuld
Categorie C	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Ambitieuus'.	Niet ingevuld

Beschikbaar maken Bouwstroom

Elektrificeren

Categorie B	Bij voorbereiding projecten neemt opdrachtgever tijdig en actief maatregelen om bij aanvang van projecten aansluiting voor bouwstroom te faciliteren.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie C	Opdrachtgever realiseert structureel beschikbaarheid van bouwstroom bij uitvoering projecten.	Niet ingevuld

Personen-mobiliteit

Aanschaf/lease bedrijfsbusjes obv CO2 emissiemeting uit de praktijk

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie A	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 180 gr/km.	Niet ingevuld
Categorie B	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 160 gr/km	Niet ingevuld
Categorie C	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 120 gr/km	Niet ingevuld

Aanschaf/lease personenauto's obv CO2 emissiemeting uit de praktijk

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie A	Gemiddeld over een jaar is de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 120 gr/km	Niet ingevuld
Categorie B	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 100 gr/km	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie C	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 80 gr/km	Niet ingevuld

Beschikbaar stellen fiets, e-bike of e-scooter

Integrale maatregel

Categorie A	Wanneer zinvol stelt het bedrijf fietsen, e-bike of e-scooters beschikbaar op project- of kantoorlocatie voor korte ritten.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie B	Het bedrijf biedt een regeling voor de vergoeding van aankoop van een fiets of e-bike voor alle werknemers.	Geïmplementeerd op 01/2024

Controle juiste bandenspanning auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie A	Jaarlijkse controle bandenspanning bij meer dan 50% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie.	Niet ingevuld
Categorie B	Driemaandelijkse controle bandenspanning bij meer dan 50% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie.	Niet ingevuld
Categorie C	Driemaandelijkse controle bandenspanning bij meer dan 90% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie, of organisatie plaatst bandenpomp of organiseert 3-maandelijks een 'band op spanning' actie op alle locaties.	Geïmplementeerd op 01/2025

Gebruik energiezuinige banden

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie B	Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel.	Niet ingevuld
Categorie C	Alle banden die binnen het bedrijf gebruikt worden hebben het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel.	Geïmplementeerd op 01/2025

Inzet duurzame energiedragers personen-mobiliteit

Duurzame energie

Categorie A	Tenminste 10% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Niet ingevuld
Categorie B	Tenminste 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Niet ingevuld
Categorie C	Tenminste 50% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Geïmplementeerd op 01/2024

Nieuwe medewerkers

Integrale maatregel

Categorie B	Nieuwe medewerkers krijgen de eerste drie maanden standaard gratis OV-gebruik aangeboden.	Geïmplementeerd op 01/2024
-------------	---	----------------------------

Parkeerbeleid

Integrale maatregel

Categorie B	De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: - verder dan 10 km van het werk wonen en niet met OV kunnen komen. - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben.	Niet ingevuld
Categorie C	De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben.	Niet ingevuld

Snelheidsbegrenzers op busjes

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie C	Het bedrijf zet snelheidsbegrenzers in op alle nieuwe en bestaande busjes, ook die waarvoor dat niet reeds verplicht is.	Niet ingevuld
-------------	--	---------------

Stimuleren carpoolen en gebruik deelauto's

Activiteit efficiënter uitvoeren

Categorie A	Bedrijf stimuleert actief carpoolen tussen werknemers en kan dit aantonen.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie B	Bedrijf stelt deelauto's beschikbaar voor gezamenlijk vervoer naar kantoor- of projectlocatie.	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie C	Alle deelauto's rijden op hernieuwbare brandstoffen, aardgas of zijn zero CO2-emissie.	Niet ingevuld

Stimuleren treingebruik voor lange afstanden

Integrale maatregel

Categorie A	De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 500 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is.	Geïmplementeerd op 01/2025
Categorie B	De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 700 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is.	Geïmplementeerd op 01/2025

Terugdringen autogebruik

Activiteit beperken

Categorie A	Vergoeding van openbaar vervoer mogelijk maken voor personeel met een leaseauto, gericht op het beperken van het aantal autokilometers.	Niet ingevuld
Categorie B	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel met een leaseauto gericht op het terugdringen van het aantal leaseauto's en/of het beperken van het aantal autokilometers.	Niet ingevuld
Categorie C	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel gericht op het terugdringen van het aantal autokilometers.	Geïmplementeerd op 01/2024

Zero CO2-emissie busjes, bestelauto's, tot 3.500 kg

Elektrificeren

Categorie A	tenminste 10%	Niet ingevuld
Categorie B	tenminste 50%	Niet ingevuld
Categorie C	100%	Niet ingevuld

Zero CO2-emissie voertuigen

Elektrificeren

Categorie A	tenminste 10%	Geïmplementeerd op 01/2024
Categorie B	tenminste 50%	Niet ingevuld
Categorie C	100%	Niet ingevuld

Vergroenen extern laden

Toepassen duurzame energie - Eigen maatregel

Toepassen van GVO's voor opladen elektrische auto's	Gepland 12/2027
---	-----------------

Het Nieuwe Rijden naleven

Integrale maatregel - Eigen maatregel

Zie naam	Gepland 12/2027
----------	-----------------

Naleven beleid t.a.v. zakelijk reizen

Integrale maatregel - Eigen maatregel

Zie naam	Gepland 12/2027
----------	-----------------

Niet geselecteerde activiteiten

De volgende activiteiten zijn niet geselecteerd: Waterbouw schepen, Materieel, Logistiek & transport, Bouwplaats, Materiaalgebruik / Scope 3, ICT-dienstverlening.